

Valg af uddannelse efter 9. klasse

Om notatet:

Notatet er det første i en serie notater, hvori fremlægges resultater fra en stor registerbaseret undersøgelse, Efterskoleforeningen har gennemført på basis af oplysninger fra Danmarks Statistik om samtlige elever, der gik ud af 9. eller 10. klasse fra enten en folkeskole, en fri grundskole eller en efterskole sommeren 1991, 1995, 1999 og 2003. De følgende notater vil søge at belyse effekten af efterskoleopholdet, men i dette notat fokuseres udelukkende på valg efter 9. klasse.

Valg af uddannelse efter 9. klasse	1
Om notatet:	1
Politisk og undersøgelsesmæssig sammenhæng:	2
PLS Rambølls 10. klasse evaluering.....	2
AKFs rapport "4 år efter grundskolen"	2
Efterskolen – hvad fører den til?	2
Efterskoleforeningen - interview undersøgelse af elever og forældre	3
Den aktuelle undersøgelse.....	3
Terminologi og begreber	3
Undersøgelhedsdesign og udvælgelse af data	3
Ungdomsuddannelse eller 10. klasse?.....	4
Forskelle i drenge og pigers valg.....	4
Generel introduktion til læsning af tabellerne	4
Tabel 1: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og elevernes køn – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:	5
Elevernes faglige færdigheder	6
Tabel 2: Sammenhæng mellem karaktergennemsnit i 9. klasse og efterfølgende uddannelsesvalg 2003:.....	6
Betydning af forældrenes uddannelsesniveau	7
Tabel 3 Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes højeste uddannelsesniveau – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:.....	8
Betydning af forældrenes indkomstniveau	9
Tabel 4: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes indkomstniveau – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:	10
Betydning af forældrenes civilstand	11
Tabel 5: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes civilstand – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:	12
Betydning af urbaniseringsgrad.....	12
Tabel 6: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og urbaniseringsgrad – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:	13
Betydning af geografisk region.....	14
Tabel 8: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og region – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:	15

Notatet er udarbejdet af sekretariatsleder Sophus Bang Nielsen på basis af tal fra Danmarks Statistik.

Politisk og undersøgelsesmæssig sammenhæng:

Der er i disse år stor politisk opmærksomhed om dels at sikre, at unge kommer hurtigst muligt igennem uddannelsessystemet og ind på arbejdsmarkedet, og dels at flest muligt får en ungdomsuddannelse. Knyttet hertil er også problemstillingerne om restgruppen og den sociale arv. Initiativer til og forsøg på at opfylde målsætningen om, at unge ikke skal "forsinkes" af 10. klasse, af omvalg og frafald i ungdomsuddannelserne, af "ventetid/sabbatår/rejseperiode" efter ungdomsuddannelserne og af omvalg og frafald på de videregående uddannelser, kan imidlertid være med til at øge den uddannelsesmæssige restgruppe. Det er derfor vigtigt at fokusere på sammensætningen af de elevgrupper, der glider hurtigt igennem uddannelsessystemet, og de der vælger mere kringlede veje eller slet ikke kommer i gang.

Regeringen og Dansk Industri har stillet spørgsmål ved værdien af, at elever frit skal kunne vælge at tage 10. klasse. På trods heraf er der fortsat stor søgning til efterskolernes 10. klasse tilbud. Eleverne og deres forældre fremhæver, at 10. klasse er med til at højne elevernes faglige niveau, deres modenhed og selvstændighed, og til at give dem afklaring om valg af ungdomsuddannelse.

Regeringen har i regeringsgrundlag 2 annonceret, at den i efteråret 2005 fremsætter forslag til en grundlæggende reform af undervisningen efter 9. klasse, så 10. klasse alene målrettes de svageste elevers overgang til ungdomsuddannelse - primært erhvervsuddannelse. Der skal være tale om egentlige brobygningsforløb, så vidt muligt med praktikophold i virksomheder. Det skal være hovedreglen, at unge fortsætter direkte i en ungdomsuddannelse efter folkeskolens 9. klasse. Undervisningsministeren har tilføjet, at det er et mål i sig selv, at antallet af elever i 10. klasse i løbet af en årrække reduceres med 5.000.

PLS Rambølls 10. klasse evaluering

Efterskoleforeningens undersøgelse skal ses i sammenhæng med bl.a. PLS Rambølls evaluering af 10. klasse i 2003. PLS Rambøll har i høj grad været med til at sætte en politisk dagsorden. Lidt ufortjent i forhold til undersøgelsens forbehold, har man politisk konkluderet, at de svage elever i 10. klasse med behov for yderligere undervisning og vejledning og afklaring typisk ikke fik disse behov opfyldt. Mange elever, der kunne være gået direkte fra 9. klasse til især en gymnasial uddannelse, tog typisk 10. klasse på en efterskole og fremhævede, at de havde gennemgået en stor faglig og personlig udvikling, ligesom de roste efterskolernes personlige vejledning.

Det er imidlertid meget problematisk, at undersøgelsen ikke tager fat på elever i 9. klasse og finder ud af, hvorfor de vælger, som de gør. Når man som PLS Rambøll laver interview med 10. klasse elever sidst på skoleåret, blander man effekten af opholdet med motivationen/begrundelsen for at tage 10. klasse med.

AKFs rapport "4 år efter grundskolen"

AKF har for nyligt offentliggjort rapporten "4 år efter grundskolen", hvor AKF på baggrund af såvel spørgeskema som registerdata konkluderer "at tilbuddet om et ekstra 10. år i grundskolen primært bruges af de unge, som dette tilbud retter sig mod". I AKFs data indtager resultatet af (Pisa) læseprøver og spørgeskema registrering af socialt velværd med stor vægt.

Efterskolen - hvad fører den til?

Danmarks Statistik udgav i 1999 en publikation, der belyser uddannelses- og erhvervsforløb for de godt 185.000 elever, der gik på efterskole i perioden 1982-1997. Det har været et stort ønske at videreføre og ajourføre denne undersøgelse.

Efterskoleforeningen - interview undersøgelse af elever og forældre

På Efterskoleforeningens hjemmeside kan man læse resultatet af to større spørgeskemaundersøgelser, Efterskoleforeningen har foretaget blandt elever og forældre ved afslutningen af 10. klasse. Denne undersøgelse kan fortælle noget om udbyttet, men i lighed med PLS Rambølls undersøgelse, skal man være forsigtig med fortolkningen af, hvorfor de unge valgte 10. klasse. Herudover findes også mere kvalitative (interviewbaserede) undersøgelser, som fx lektor Ulla Ambrosius Madsens "Efterskolens betydning" fra 2003.

Den aktuelle undersøgelse

Danmarks Statistik har kodet og grupperet registerdata om samtlige elever, der gik ud af 9. eller 10. klasse fra enten en folkeskole, en fri grundskole eller en efterskole sommeren 1991, 1995, 1999 og 2003 for Efterskoleforeningen. Det er alene Efterskoleforeningen, der har ansvaret for bearbejdning af data og for de følgende analyser.

Terminologi og begreber

I datamaterialet indgår kun elever fra 9., 10. og 11. klassetrin, idet fokus er på overgangen fra grundskole til henholdsvis 10. klasse og til ungdomsuddannelse – samt på det efterfølgende forløb. Elever fra 8. klasse indgår således ikke.

Når der i det følgende tales om **folkeskolen**, indgår i denne betegnelse såvel elever fra folkeskolen som de frie grundskoler.

Både indeværende og andre undersøgelser har vist, at der er meget stor forskel på såkaldt **almene efterskoler** og **specialundervisningsefterskoler**. Der findes godt 30 skoler, der alle er godkendt af Undervisningsministeriet med et ekstra tilskud til eleverne, fordi elevgruppen har store indlæringsmæssige og for nogles vedkommende også sociale problemer. Der findes ikke nogen direkte parallel til disse skoler i den offentlige skole, og der er desuden meget stor forskel på, om en specialundervisningsefterskole henvender sig til normalt begavede ordblinde eller til sent udviklede.

I det følgende bruges betegnelsen **uddannelsesressourcsvage** elever. Udtrykket illustrerer, at der er større sandsynlighed for, at en elev har sværere ved at klare sig både i grundskolen og det videre uddannelsesforløb, hvis eleven har forældre, der ingen uddannelse har/eller kun har grunduddannelse; hvis forældrene har lavt indkomstforhold; hvis forældrene er skilt/enlige forsørgere.

Det skal understreges, at der selvfølgelig er **mønsterbrydere**, der på trods af rygsækkens indhold har sådanne personlige kvalifikationer/eller held, at de bryder det forventede mønster. Endvidere må man forvente, at vellykket blanding/integration mellem **uddannelsesressourcsvage** og **uddannelsesressourcstærke** kan fremme mønsterbrud.

Undersøgellesdesign og udvælgelse af data

I dette notat om valg i 9. klasse indgår primært data fra 1995 og 2003. 1995 er valgt, fordi der dette år var det største antal elever, der valgte 10. klasse, og 2003 fordi det er det mest aktuelle.

Der sammenlignes primært mellem en **totalpopulation** bestående af alle 9. klasse elever fra folkeskolen, frie grundskoler, almene efterskoler og specialundervisningsefterskoler. Da folkeskoleeleverne udgør omkring 55.000 elever, og eleverne fra de almene efterskoler omkring 5.000, påvirkes tallene for totalpopulationen kun i meget begrænset omfang af, at efterskoleeleverne indgår deri.

Data i undersøgelsen har en sådan struktur, at det kun er muligt at anvende data i beskrivende statistik (krydstabuleringer).

Ungdomsuddannelse eller 10. klasse?

I 9. klasse skal eleverne vælge, om de vil i 10. klasse – enten på fx deres nuværende skole, et 10. klassecenter eller en efterskole – eller de vil gå i gang med en erhvervsfaglig eller gymnasial ungdomsuddannelse. Herudover er der en række valg, som ikke i uddannelsesstatistikken kategoriseres som uddannelse – fx produktionsskoler, højskoler, EGU, Fri Ungdomsuddannelse, udvekslingsophold etc. Valgene er sat i system og skemaer i forbindelse med FTU i foråret, men bl.a. denne undersøgelse dokumenterer, at selv om eleverne pligtskyldigt udfyldte skemaerne med planer og ønsker, er det langt fra sikkert, at eleven ½ år senere er i gang med det, eleven skrev på skemaet.

Det kan skyldes, at eleven ikke blev optaget i gymnasiet (eller det rigtige sted), eller at han beslutter sig for at vente med at gå i gang med en erhvervsuddannelse til praktikpladsen er på plads – eller 117 andre årsager.

Tallene i indeværende undersøgelse skal derfor ikke sammenlignes med FTU tilmeldingstal, med mindre man ønsker at belyse netop denne problemstilling. Men tallene i det følgende er udtryk for, hvad eleverne faktisk gik i gang med.

Forskelle i drenge og pigers valg

Generel introduktion til læsning af tabellerne

Denne og de følgende tabeller er bygget op efter samme skabelon. Der er først en tabel med alle 9. klasse elever i 1995 (totalpopulationen). Dernæst en tabel for 9. klasse på almene efterskoler i 1995. Herefter på samme vis to tabeller for 2003.

Med **gul farve** er vist fordelingen af eleverne i forhold til sorteringsvariablen – her elevernes køn. I totalpopulationen er der en minimal overvægt af drenge (51%), men i almene efterskoler er der ligevægt i 1995, men nogen overvægt af piger (53%) i 2003. Det fremgår ikke af tabellerne, men på specialundervisningsefterskolerne er der et flertal af drenge (60% i 1995 og 66% i 2003).

Med **grøn farve** er vist fordelingen på uddannelsesvalg. Her er fordelingen markant forskellig, hvis vi ser på valg af gymnasiale uddannelser, som vælges af 24% af alle, men kun af 13% af eleverne fra almene efterskoler. 12% af eleverne fra de almene efterskoler vælger en erhvervsfaglig eller SOSU uddannelse (blandt eleverne fra specialundervisningsefterskolerne gælder det 20%), mod 9% af alle. Mest markant er dog forskellen i valg af henholdsvis 10. klasse i folke- og på efterskolen, hvor henholdsvis 66% af alle og 72% af eleverne fra almene efterskoler vælger 10. klasse, men hvor efterskoleeleverne fortrinsvis vælger at blive på en efterskole. Både i totalpopulationen og blandt eleverne fra almene efterskoler er der 2%, der ikke går i gang med en uddannelse, medens der på specialundervisningsefterskolerne er 7%.

Disse generelle forskelle i valg blandt samtlige elever og blandt efterskoleeleverne går igen i de følgende tabeller. Her vil det også blive vist, at en væsentlig del af forklaringen på forskellene i valg hænger sammen med forskelle i elevernes uddannelsesressourcer. Hovedparten af efterskoleeleverne kommer fra regionale områder af landet og mindre kommuner, hvor den ellers generelle tendens til at flere og flere tager en gymnasial uddannelse, er mindre udpræget. Der er også blandt efterskoleelevernes forældre – især i 1995 – flere med forholdsvis lav uddannelse, relativt lavere indkomstniveau, og der er ikke mindst flere elever fra brudte hjem/eller hjem med enlige forsørgere. Alle sammen faktorer, der i vid udstrækning får de unge til at vælge at tage 10. klasse med eller gå i gang med en erhvervsuddannelse snarere end en gymnasial uddannelse.

Generelt kan man om en stor del af disse elever sige, at de er uddannelsesressourcesvage, og at tilbuddet om 10. klasse derfor er rettet til dem.

Forskellen mellem drengenes og pigernes valg fremgår inde i tabellerne. Den store forskel – uanset skoleform – er, at langt flere drenge end piger går i gang med

en erhvervsfaglig uddannelse, og at pigerne tilsvarende i langt større omfang går i gang med en gymnasial uddannelse.

Der er også blandt pigerne i folkeskolen – især i 2003 – tydelig større tendens til at skifte fra folkeskolen til efterskolen for at tage 10. klasse.

Tabel 1: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og elevernes køn – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995 - alle	Udd. valg	Dreng	Piger
Fordeling køn		51%	49%
Ingen	2%	2%	2%
Folkeskole 10. kl.	48%	49%	46%
Efterskole 10. kl.	18%	17%	19%
SOSU udd.	1%	0%	1%
Erhvervsfaglig udd.	8%	12%	5%
Erhvervsgym. udd.	4%	5%	4%
Almengym. udd.	20%	16%	24%
	100%	100%	100%
Antal		29639	22508

1995 – eftersk	Udd. valg	Dreng	Piger
Fordeling køn		50%	50%
Ingen	2%	3%	2%
Folkeskole 10. kl.	14%	13%	15%
Efterskole 10. kl.	58%	57%	59%
SOSU udd.	1%	0%	1%
Erhvervsfaglig udd.	11%	17%	6%
Erhvervsgym. udd.	2%	2%	2%
Almengym. udd.	11%	7%	15%
	100%	100%	100%
Antal		2436	2460

2003 - alle	Udd. valg	Dreng	Piger
Fordeling køn		51%	49%
Ingen	8%	8%	7%
Folkeskole 10. kl.	33%	34%	32%
Efterskole 10. kl.	22%	20%	24%
SOSU udd.	0%	0%	1%
Erhvervsfaglig udd.	11%	15%	6%
Erhvervsgym. udd.	6%	7%	5%
Almengym. udd.	19%	15%	24%
	100%	100%	100%
Antal		28545	27334

2003 – eftersk	Udd. valg	Dreng	Piger
Fordeling køn		47%	53%
Ingen	9%	10%	8%
Folkeskole 10. kl.	14%	12%	16%
Efterskole 10. kl.	46%	47%	45%
SOSU udd.	0%	0%	1%
Erhvervsfaglig udd.	12%	19%	7%
Erhvervsgym. udd.	4%	4%	4%
Almengym. udd.	14%	9%	19%
	100%	100%	100%
antal		2692	3000

Elevernes faglige færdigheder

Undersøgelsermæssigt ville det være ønskeligt, hvis der i databankerne i Danmarks Statistik var oplysninger, der kunne belyse forhold omkring den enkelte elevs faglige og sociale formåen. Det er klart, som også bl.a. AKF undersøgelsen tydeligt har påvist, at det er i samspillet mellem sådanne personlige kvalifikationer, at afgørende valg fx af fremtidig uddannelse træffes, fordi sådanne valg også styres af elevens tro på sig selv.

Blandt elever og forældre er der imidlertid også en til tider overraskende stor tiltro til pålideligheden af års- og prøvekarakterer ved folkeskolens afgangsprøver. I Danmark beregnes officielt ikke karaktergennemsnittet på folkeskoleniveau. Alligevel offentliggør Undervisningsministeriet på sin hjemmeside de enkelte skoleformers gennemsnitlige karakter ved de enkelte prøver/og årskarakterer, og listerne på ministeriets hjemmeside bruges flittigt af lokaljournalister til at lave lister med rangordning af skolerne. På disse ranglister figurerer en række specialundervisningsefterskoler helt i bund til trods for, at det må betragtes som et flot resultat for såvel elev som efterskole, at de er i stand til at føre nogle af deres elever op til prøve. Disse indledende betragtninger for at tage et generelt forbehold for brug af afgangsprøveresultater, men som det fremgår af det følgende, må selv en skeptiker medgive, at sammenhængen mellem gennemsnit og uddannelsesvalg er klar. Det er Danmarks Statistik, der på baggrund af indberetninger fra Undervisningsministeriet af års- og prøvekarakterer har beregnet et gennemsnit. Alle karakterer er i denne forbindelse vægtet ens.

Tabel 2: Sammenhæng mellem karaktergennemsnit i 9. klasse og efterfølgende uddannelsesvalg 2003:

2003 - alle	uddannelsesvalg	0 - 7	7,1 - 8	8,1 - 9	9,1 -
<i>Karakterfordeling</i>		19%	31%	32%	18%
Ingen	6%	12%	6%	4%	4%
Grundskole, folkeskole,	32%	44%	45%	27%	8%
Grundskole, efterskole,	22%	18%	24%	24%	20%
SOSU udd.	0%	1%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	24%	15%	5%	1%
Erhvervsgym. udd.	7%	0%	4%	12%	10%
Almengym. udd.	21%	0%	5%	28%	57%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		9.734	16.068	16.661	9.316

2003 - efterskole	uddannelsesvalg	0 - 7	7,1 - 8	8,1 - 9	9,1 -
<i>Karakterfordeling</i>		25%	35%	28%	13%
Ingen	9%	16%	9%	5%	4%
Grundskole, folkeskole,	14%	17%	17%	13%	3%
Grundskole, efterskole,	46%	43%	52%	47%	32%
SOSU udd.	0%	1%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	13%	24%	15%	5%	1%
Erhvervsgym. udd.	4%	0%	3%	8%	8%
Almengym. udd.	14%	0%	4%	22%	52%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		1.367	1.962	1.548	698

Det er ikke alle elever, der foreligger karakterer for. Der mangler karakterer for en del af de svageste elever.

Med gul farve er anført elevernes fordeling på karaktergennemsnit. 19% fik et karaktergennemsnit på 7 eller derunder. Heraf vælger 44% at fortsætte i folkeskolens 10. klasse, medens 18% vælger efterskolen og 12% intet uddannelsesvalg har foretaget. Ser vi på efterskoleeleverne, fremgår det, at andelen med karakter over 8 er på 41% mod 50% i totalpopulationen, ligesom andelen med laveste karakterer 0->7 er på 25% mod 19% i totalpopulationen. Efterskoleelevernes faglige formåen er således noget lavere målt på karakterer.

De erhvervsfaglige uddannelser vælges fortrinsvis af elever med gennemsnit under 8, og de gymnasiale helt overvejende af elever med over 8.

Blandt samtlige elever vælger 67% med en karakter over 9 en gymnasial uddannelse, medens 20% af eleverne med så højt et karaktergennemsnit vælger at tage 10. klasse på en efterskole. Blandt efterskoleeleverne er de tilsvarende procenter 60% og 32%.

Eleverne, der ikke kommer i gang efter 9. klasse, har i vid udstrækning indkasseret de laveste karakterer.

Det er også eleverne, med de laveste karakterer, der skifter til efterskolen til fordel for folkeskolens 10. klasse.

Det må anses som problematisk både at en stor del af de elever, der har fået dårligst karakterer helt forlader skolen, og at en del elever med flotte karakterer undlader at gå i gang med en ungdomsuddannelse.

Den første gruppe har vi en formodning om reduceres, når der går nogen tid. Den anden gruppe består af 2.596 elever, der alle har fået 9,1 eller derover i gennemsnit. 23 af disse elever skifter fra en efterskole til folkeskolen, medens 1.616 skifter fra folkeskolen til efterskolen, der med i alt 1.837 af de 2.596 tager broderparten af de elever, der trods høje karakterer tager 10. klasse med. 69% af dem er piger, og 73% af pigerne vælger at tage 10. klasse på en efterskole. Blandt drengene med høje karakterer er det 65%, der skifter skoleform for at tage 10. klasse på efterskole. I relation til forældrenes uddannelsesniveau, civilstand og elevernes regionale tilhørsforhold afviger denne gruppe ikke fra gennemsnitstallene.

At dømme efter disse elevers karakterer har de ikke brug for et 10. klasse, men der kan være andre gode grunde til at vælge 10. klasse end faglig udvikling, og set i et større billede, må så lille et antal, der vælger 10. klasse af formentlig andre grunde end faglige vel siges at være acceptabelt.

Betydning af forældrenes uddannelsesniveau

Uddannelsesforskningen viser en klar tendens til, at børn får en uddannelse af mindst samme niveau som deres forældre, og at forældrenes uddannelsesniveau derfor kan betragtes som en uddannelsesressource.

Tabel 3 Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes højeste uddannelsesniveau – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995 - alle	Udd. Valg	Grundskole	Gymnasial	Erhvervsfaglig	Videregående
Fordeling uddannelse		18%	2%	45%	35%
Ingen	2%	5%	2%	1%	1%
Folkeskole 10. kl.	48%	59%	43%	56%	39%
Efterskole 10. kl.	18%	10%	9%	13%	16%
SOSU udd.	1%	0%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	8%	15%	12%	10%	4%
Erhvervsgym. udd.	4%	3%	5%	5%	4%
Almengym. udd.	20%	8%	28%	14%	36%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		10112	973	25174	19287

1995 – eftersk	Udd. Valg	Grundskole	Gymnasial	Erhvervsfaglig	Videregående
Fordeling uddannelse		20%	1%	46%	33%
Ingen	2%	4%	7%	2%	1%
Folkeskole 10. kl.	14%	13%	15%	15%	14%
Efterskole 10. kl.	58%	59%	56%	60%	55%
SOSU udd.	1%	1%	2%	1%	1%
Erhvervsfaglig udd.	11%	18%	5%	12%	7%
Erhvervsgym. udd.	2%	1%	3%	2%	2%
Almengym. udd.	11%	4%	13%	8%	21%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		992	61	2244	1599

I første del af tabellen er alle elever og i anden tabel kun elever i almene efterskoler. Med gul farve er vist fordelingen af eleverne i forhold til forældrenes højeste uddannelsesniveau. Det fremgår at fordelingen mellem totalpopulation og efterskolepopulation er nogenlunde ens, dog med lidt flere forældre i folkeskolen med kort/mellemlang eller lang uddannelse (her forkortet videregående) og desuden lidt færre forældre, der kun har grundskoleuddannelse eller ingen uddannelse blandt folkeskoleeleverne.

Det er tydeligt, hvor stor betydning forældrenes uddannelsesniveau har for valg af gymnasial uddannelse, men det kan undre, at efterskoleeleverne med forældre med videregående uddannelse ikke i samme grad som folkeskoleeleverne vælger en gymnasial uddannelse.

Det er ligeledes tydeligt, at især forældre uden uddannelse eller med grunduddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse vælger enten 10. klasse eller en erhvervsfaglig uddannelse, medens forældre med videregående uddannelse er markant underrepræsenteret i såvel valg af 10. klasse som erhvervsfaglig uddannelse. De elever, der ikke kommer i gang, har især forældre med grunduddannelse og forældre, der "kun" har en gymnasial uddannelse (men ikke nogen efterfølgende erhvervsqualificerende afsluttet uddannelse).

I totalpopulationen er det tydeligt, at der er flere med videregående uddannelse, der vælger 10. klasse på en efterskole end blandt forældre med øvrige uddannelsesniveauer, medens der ikke er en tilsvarende forskel blandt efterskoleeleverne. Sammenlignes fordelingen af forældrene på uddannelsesniveauer fra 1995 til 2003, sker der en forskydning i retning af flere med en videregående uddannelse og færre, der kun har grundskole/ingen uddannelse.

2003 - alle	Udd.	Grundskole	Gymnasial	Erhvervsfaglig	Videregående
-------------	------	------------	-----------	----------------	--------------

	Valg				
Fordeling uddannelse		14%	2%	44%	40%
Ingen	8%	14%	7%	8%	6%
Folkeskole 10. kl.	33%	45%	37%	39%	27%
Efterskole 10. kl.	22%	10%	13%	17%	23%
SOSU udd.	0%	0%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	18%	11%	15%	6%
Erhvervsgym. udd.	6%	5%	8%	8%	6%
Almengym. udd.	19%	9%	23%	14%	32%
	100%	100%	100%	100%	100%
antal		7338	1316	23393	21002

2003 – eftersk	Udd. Valg	Grundskole	Gymnasial	Erhvervsfaglig	Videregående
Fordeling uddannelse		14%	2%	47%	37%
Ingen	9%	15%	2%	9%	7%
Folkeskole 10. kl.	14%	14%	20%	15%	12%
Efterskole 10. kl.	46%	48%	37%	48%	43%
SOSU udd.	0%	0%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	12%	16%	14%	15%	8%
Erhvervsgym. udd.	4%	2%	5%	4%	5%
Almengym. udd.	14%	4%	22%	8%	25%
	100%	100%	100%	100%	100%
antal		801	92	2699	2100

Der bliver også den tydelige forskel, at der på efterskolerne er færre forældre med en videregående uddannelse end i totalpopulationen, men tilsvarende flere med en erhvervsfaglig uddannelse.

Medens andelen, der går i gang med en gymnasial uddannelse fra totalpopulationen, er uændret (men dog faldet blandt elever med forældre med en videregående uddannelse) stiger andelen fra almene efterskoler fra 13% til 18%.

Den største forandring er sket i andelen, der påbegynder en 10. klasse. Her er den samlede andel faldet fra 66% til 55%, og på de almene efterskoler fra 72% til 60%. Samtidig er der sket et markant skred i retning af, at 10. klasse især tages på en efterskole.

Et forhold, der giver anledning til bekymring, er at 8% 3 mdr. efter at have forladt 9. klasse ikke er kommet i gang med en uddannelse. På almene efterskoler er andelen 9% og på specialundervisningsefterskolerne 24%.

Sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og børnenes valg efter 9. klasse er fortsat tydelig, især i relation til en gymnasial uddannelse, men der er også i totalpopulationen en stigende andel børn af forældre med videregående uddannelse, der vælger 10. klasse på en efterskole. Det er dog tydeligvis især gruppen af elever med forældre med grunduddannelse/uden uddannelse eller med erhvervsfaglig uddannelse, der i størst omfang vælger 10. klasse, og der er ikke i disse grupper meget tendens til, at man skifter skoleform mellem 9. og 10. Generelt kan man konkludere, at uddannelsesressourcerstærke elever i tydeligt størst omfang fravælger 10. klasse, og at det er betænkeligt, at de mest uddannelsesressourcensvage elever i størst omfang vælger at forlade skolen efter 9. klasse.

Betydning af forældrenes indkomstniveau

Tabel 4: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes indkomstniveau – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995 - alle	Udd. Valg	Uoplyst-100.000 kr	100.001 - 200.000 kr	200.001 - 300.000 kr	300.001 - 400.000 kr	400.001 kr og derover
Fordeling indkomst		3%	22%	44%	18%	14%
Ingen	2%	10%	4%	1%	1%	1%
Folkeskole 10. kl.	48%	49%	55%	50%	42%	34%
Efterskole 10. kl.	18%	14%	15%	19%	19%	17%
SOSU udd.	1%	1%	1%	1%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	8%	12%	12%	9%	6%	4%
Erhvervsgym. udd.	4%	2%	3%	5%	5%	5%
Almengym. udd.	20%	11%	11%	16%	26%	39%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
antal		1437	12926	25682	10390	8214

1995 – eftersk	Udd. Valg	Uoplyst-100.000 kr	100.001 - 200.000 kr	200.001 - 300.000 kr	300.001 - 400.000 kr	400.001 kr og derover
Fordeling indkomst		3%	24%	42%	18%	13%
Ingen	2%	10%	4%	2%	1%	1%
Folkeskole 10. kl.	14%	9%	17%	15%	12%	11%
Efterskole 10. kl.	58%	57%	56%	58%	62%	56%
SOSU udd.	1%	0%	1%	1%	1%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	12%	15%	12%	8%	8%
Erhvervsgym. udd.	2%	4%	1%	2%	2%	3%
Almengym. udd.	11%	8%	6%	10%	14%	21%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
antal		141	1193	2077	858	627

Overordnet set, er der ikke den store forskel i indkomstniveau mellem totalpopulationen og elever i almene efterskoler, men sidstnævnte har dog lidt lavere indkomster.

Uanset skoleform, er det tydeligt, at eleverne med de højeste indkomster fortrinsvis vælger en gymnasial uddannelse, og tilsvarende at eleverne, der vælger en erhvervsfaglig uddannelse eller slet ikke kommer i gang med noget har forældre fra en af de laveste indkomstgrupper.

Det er også meget tydeligt, at der i totalpopulationen (og i lidt mindre grad blandt almene efterskoler) er en overvægt af forældre fra lav- og mellemindkomstgrupperne, der vælger 10. klasse i folkeskolen, medens der hverken blandt i total- eller efterskolepopulationen er en klar sammenhæng mellem indkomst og valg af 10. klasse på en efterskole.

Ser vi dernæst på samme måde på situationen efteråret 2003, er der fortsat kun en meget lille forskel i indkomstfordelingen i totalpopulationen og blandt elever fra 9. klasse almene efterskoler.

Sammenhængen mellem valg af gymnasial uddannelse og at have forældre med de højeste indtægtsgupper er blevet en anelse svagere i totalpopulationen og øget en anelse blandt eleverne fra almene efterskoler.

Mest bemærkelsesværdigt er det, hvor stor en andel af lavindkomstfamiliernes børn, der ikke kommer i gang umiddelbart efter 9. klasse. På grund af antallet af elever i den laveste indkomstgruppe, bør man se på de to laveste grupper samlet, men også her er tendensen meget tydelig

2003 - alle	Udd. valg	Uoplyst-100.000 kr	100.001 - 200.000 kr	200.001 - 300.000 kr	300.001 - 400.000 kr	400.001 kr og derover
Fordeling indkomst		2%	12%	30%	29%	27%
Ingen	8%	17%	13%	8%	6%	6%
Folkeskole 10. kl.	33%	40%	44%	38%	32%	25%
Efterskole 10. kl.	22%	13%	13%	21%	25%	25%
SOSU udd.	0%	1%	1%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	9%	15%	14%	10%	6%
Erhvervsgym. udd.	6%	3%	5%	6%	7%	7%
Almengym. udd.	19%	16%	11%	13%	19%	31%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		978	6553	17028	16167	15153

2003 – eftersk	Udd. valg	Uoplyst-100.000 kr	100.001 - 200.000 kr	200.001 - 300.000 kr	300.001 - 400.000 kr	400.001 kr og derover
Fordeling indkomst		2%	10%	32%	29%	26%
Ingen	9%	33%	13%	9%	8%	7%
Folkeskole 10. kl.	14%	5%	16%	15%	15%	12%
Efterskole 10. kl.	46%	48%	47%	47%	47%	44%
SOSU udd.	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	12%	8%	15%	15%	12%	9%
Erhvervsgym. udd.	4%	2%	2%	3%	4%	6%
Almengym. udd.	14%	5%	7%	10%	14%	22%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		128	562	1838	1673	1491

Det er især børn af forældrene tilhørende de højere indkomstgrupper, der skifter fra folkeskolen til efterskolen ved valg af 10. klasse, medens der ikke er den samme sammenhæng mellem elever, der fra efterskolernes 9. klasse er den laveste 10. klasse andel blandt de rigeste forældre.

Generelt set er det igen sådan, at uddannelsesressourcestærke i størst omfang fravælger 10. klasse, og at de uddannelsesressourcesvage i foruroligende grad ikke umiddelbart kommer i gang efter 9. klasse.

Betydning af forældrenes civilstand

Der har på det seneste været talt en del om, at børn af enlige forsørgere og fra skilsmissehjem er mere udsat for ikke at få en uddannelse, end børn fra intakte familier. Det fremgår tydeligt af de følgende tabeller, at 9. klasse elever på almene efterskoler i stort omfang 38% i 1995 og 41% i 2003 kommer fra hjem med en enlig forsørger/skilte forældre, og at situationen endda ser værre ud på specialundervisningsefterskolerne, hvor 44% i 1995 og 46% i 2003 kommer fra hjem med en enlig forsørger/skilte forældre. Vi skal senere se, at situationen forholder sig meget anderledes blandt 10. klasse elever på efterskolerne, men her er der tale om tydelig forskel.

Tabel 5: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og forældrenes civilstand – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995	Udd. valg Alle	Gift/samboende	Skilt/enlig	Udd. Valg efterskoler	Gift/samboende	Skilt/enlig
Fordeling civilstand		69%	30%		61%	38%
Ingen	2%	1%	3%	2%	1%	3%
Folkeskole 10. kl.	48%	47%	49%	14%	11%	20%
Efterskole 10. kl.	18%	18%	18%	58%	63%	50%
SOSU udd.	1%	0%	1%	1%	0%	2%
Erhvervsfaglig udd.	8%	7%	10%	11%	10%	14%
Erhvervsgym. udd.	4%	5%	3%	2%	2%	2%
Almengym. udd.	20%	21%	16%	11%	13%	9%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		40.480	17.856		2.988	1.864

I denne og den følgende tabel optræder totalpopulationen i kolonne 2-4 og efterskolerne i kolonne 5-7.

I hele populationen er der tydeligvis flere, hvis forældre er gifte/samboende, der vælger en gymnasial uddannelse, medens de, der ingen uddannelse får eller får en erhvervsfaglig uddannelse, i større grad kommer fra hjem med enlig forsørger/skilsmisse.

Det er også tydeligt, at elever, der kommer fra hjem med enlig forsørger/skilsmisse, vælger 10. klasse i folkeskolen, uanset om de har gået i 9. klasse på en folke- eller efterskole, et forhold der formentlig hænger sammen med økonomi.

Disse tendenser går igen i 2003.

2003	Udd. valg Alle	Gift/samboende	Skilt/enlig	Udd. valg efterskoler	Gift/samboende	Skilt/enlig
Fordeling civilstand		67%	33%		58%	41%
Ingen	7%	6%	10%	9%	7%	11%
Folkeskole 10. kl.	33%	32%	35%	14%	12%	17%
Efterskole 10. kl.	22%	23%	21%	46%	50%	41%
SOSU udd.	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	10%	13%	13%	11%	15%
Erhvervsgym. udd.	6%	7%	5%	4%	4%	4%
Almengym. udd.	19%	21%	15%	14%	16%	11%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		37204	18391		3312	2315

Betydning af urbaniseringsgrad

Medens de foregående tabeller har drejet sig om eleverne og deres forældre, vil vi i de følgende to afsnit se på, hvilke forskelle der kan henføres til urbaniseringsgrad og region.

Der er meget stor forskel på fordelingen af elever i 9. klasse på de almene efterskoler og i hele populationen af 9. klasse elever. Især er der mange efterskoleelever fra de mindste kommuner og også klart færre fra de største.

Tabel 6: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og urbaniseringsgrad – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995 - alle	Udd. valg	Kommuner over 100.000 indbyggere	Mellem 20.000 og 100.000 indbyggere	Under 20.000 indbyggere
Fordeling urbaniser.		15%	40%	45%
Ingen	2%	2%	2%	1%
Folkeskole 10. kl.	48%	53%	48%	45%
Efterskole 10. kl.	18%	12%	14%	23%
SOSU udd.	1%	1%	1%	0%
Erhvervsfaglig udd.	8%	7%	8%	9%
Erhvervsgym. udd.	4%	3%	5%	5%
Almengym. udd.	20%	22%	22%	17%
	100%	100%	100%	100%
Antal		8944	23544	26092

1995 – eftersk	Udd. valg	Kommuner over 100.000 indbyggere	Mellem 20.000 og 100.000 indbyggere	Under 20.000 indbyggere
Fordeling urbaniser.		9%	31%	60%
Ingen	2%	3%	2%	2%
Folkeskole 10. kl.	14%	23%	17%	11%
Efterskole 10. kl.	58%	48%	56%	61%
SOSU udd.	1%	2%	1%	1%
Erhvervsfaglig udd.	11%	11%	11%	11%
Erhvervsgym. udd.	2%	2%	2%	2%
Almengym. udd.	11%	11%	11%	11%
	100%	100%	100%	100%
Antal		452	1515	2919

Efterskolen står således stærkest i de kommuner, hvor den gymnasiale frekvens er lavest, men det fremgår, at efterskolen leverer lige mange elever til de gymnasiale uddannelser uanset urbaniseringsgrad.

Det er tydeligt blandt eleverne, der vælger at tage 10. klasse med, at elever fra de største byer ønsker at blive i folkeskolen, og at særdeles mange skifter fra efterskolen til folkeskolen. Omvendt med de mindste kommuner, hvor eleverne bliver i efterskoleregion og i stort tal kommer til.

Fra 1995 til 2003 sker der en mindre forskydning mellem urbaniseringsområderne, idet de største byer leverer lidt flere elever fra 9. klasse, medens de mindste leverer tilsvarende mindre.

I 2003 er der i folkeskolen, men især i efterskolen, tydeligt flere fra de største byer, der vælger en almengymnasial uddannelse, medens det er de mellemstore byer, der især leverer elever til de erhvervsgymnasiale uddannelser.

Eleverne til efterskolernes 10. klasse kommer tydeligvis især fra de mindste kommuner, medens efterskolen har svært ved at fastholde elever fra de største byer.

2003 - alle	Udd. valg	Kommuner over 100.000 indbyggere	Mellem 20.000 og 100.000 indbyggere	Under 20.000 indbyggere
Fordeling urbaniser.		16%	41%	43%
Ingen	8%	8%	7%	8%
Folkeskole 10. kl.	33%	36%	34%	31%
Efterskole 10. kl.	22%	17%	18%	28%
SOSU udd.	0%	1%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	10%	11%	11%
Erhvervsgym. udd.	6%	5%	7%	6%
Almengym. udd.	19%	23%	22%	16%
	100%	100%	100%	100%
Antal		8891	22826	24102

2003 – eftersk	Udd. valg	Kommuner over 100.000 indbyggere	Mellem 20.000 og 100.000 indbyggere	Under 20.000 indbyggere
Fordeling urbaniser.		10%	31%	59%
Ingen	9%	10%	9%	9%
Folkeskole 10. kl.	14%	22%	16%	12%
Efterskole 10. kl.	46%	38%	41%	50%
SOSU udd.	0%	0%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	12%	10%	13%	13%
Erhvervsgym. udd.	4%	3%	5%	4%
Almengym. udd.	14%	17%	15%	13%
	100%	100%	100%	100%
antal		565	1766	3359

Betydning af geografisk region

Ser vi dernæst på en opdeling af landet i regioner, er der især i 1995 meget store forskelle på sammensætningen af efterskolernes 9. klasse og 9. klasse som helhed. I Hovedstadsområdet stiger efterskolernes andel fra 12% til 14%, men alligevel er man under 9. klasses samlede gennemsnit på 29%. Også i Vestsjælland/Storstrøms/Bornholms området er efterskolernes andel underrepræsenteret. Medens kun halvdelen af samtlige 9. klasse elever kommer fra Jylland, er det hele 70% af efterskolernes 9. klasse, der kommer fra herfra.

Der er geografisk set store forskelle i de unges valgmønstre. I totalpopulationen vælger i Hovedstadsområdet 33% i 1995 at gå i gang med en gymnasial uddannelse mod 15% på Fyn og 21% i Jylland, medens tallene for almene efterskoler var 12%, 17%, 13%. I 2003 er den gymnasiale frekvens totalt set steget fra 24% til 25% (mest på grund af stigning i erhvervsgymnasialt antal), men denne stigning kommer især på Fyn. På almene efterskoler stiger den totale procent fra 13% til 18%, og blandt efterskoleeleverne er det kun Jylland, der har lidt lavere andel end Hovedstadsområdet.

Tabel 8: Sammenhæng mellem uddannelsesvalg efter 9. klasse og region – tabel for henholdsvis 1995 og 2003:

1995 - alle	Udd. Valg	Hovedstads-området	Vestsjællands, Storstrøm	Fyns	Jylland
Fordeling region		28%	12%	9%	51%
Ingen	2%	2%	2%	1%	2%
Folkeskole 10. kl.	48%	47%	45%	56%	47%
Efterskole 10. kl.	18%	10%	18%	20%	22%
SOSU udd.	1%	1%	1%	0%	0%
Erhvervsfaglig udd.	8%	8%	10%	7%	8%
Erhvervsgym. udd.	4%	5%	5%	2%	5%
Almengym. Udd.	20%	28%	18%	13%	16%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		16564	6932	5345	29739

1995 – eftersk	Udd. Valg	Hovedstads-området	Vestsjællands, Storstrøm	Fyns	Jylland
Fordeling region		12%	9%	9%	70%
Ingen	2%	2%	2%	2%	2%
Folkeskole 10. kl.	14%	27%	14%	16%	12%
Efterskole 10. kl.	58%	44%	51%	51%	63%
SOSU udd.	1%	2%	1%	2%	1%
Erhvervsfaglig udd.	11%	13%	17%	14%	10%
Erhvervsgym. udd.	2%	1%	1%	2%	2%
Almengym. udd.	11%	11%	14%	15%	11%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		590	423	446	3427

2003 - alle	Udd. Valg	Hovedstads-området	Vestsjællands, Storstrøm	Fyns	Jylland
Fordeling region		29%	12%	9%	50%
Ingen	8%	7%	8%	8%	7%
Folkeskole 10. kl.	33%	34%	29%	36%	33%
Efterskole 10. kl.	22%	13%	23%	27%	27%
SOSU udd.	0%	0%	0%	1%	0%
Erhvervsfaglig udd.	11%	9%	14%	9%	12%
Erhvervsgym. udd.	6%	6%	7%	5%	7%
Almengym. udd.	19%	30%	17%	15%	15%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		16293	6603	5034	27889

2003 – eftersk	Udd. Valg	Hovedstads-området	Vestsjællands, Storstrøm	Fyns	Jylland
Fordeling region		14%	9%	8%	69%
Ingen	9%	13%	15%	8%	8%
Folkeskole 10. kl.	14%	21%	11%	13%	13%
Efterskole 10. kl.	46%	31%	34%	46%	51%
SOSU udd.	0%	1%	1%	1%	0%
Erhvervsfaglig udd.	12%	14%	19%	12%	11%
Erhvervsgym. udd.	4%	4%	5%	5%	4%
Almengym. udd.	14%	17%	15%	15%	13%
	100%	100%	100%	100%	100%
Antal		818	494	454	3924

Blandt eleverne fra almene efterskoler er det udpræget eleverne Øst for Storebælt, der ikke er kommet i gang efter 9. klasse, og blandt eleverne fra specialundervisningsefterskolerne er det hver tredje elev fra Hovedstadsområdet, der ikke er kommet videre.

Ser vi på valg af 10. klasse er Fyn i 1995 absolut topscorer, idet 76% af de Fynske 9. klasseelever fortsætter i 10. klasse, medens det blandt eleverne fra almene efterskoler er Jylland med 75%. Især blandt efterskoleelever i Jylland er der markant tendens til, at man tager både 9. og 10. på en efterskole, medens efterskoleelever fra Hovedstadsområdet i vid udstrækning skifter til Folkeskolen. I 2003 er der færre totalt set, der tager 10. klasse med, men mønstret er det samme.

Ser vi endelig på mønstret for valg af erhvervsfaglige og Sosu uddannelser, er det tydeligt, at disse uddannelser i størst omfang vælges af elever fra Vestsjælland, Storstrøm og Bornholm, og at efterskolen relativt set leverer flest.

Kombineres de to foregående tabeller, så vi ser både på urbaniseringsgrad og region gælder for folkeskolen, at de højeste gymnasiefrekvenser i 1995 var at finde i de mellemstore og mindste kommuner i Hovedstadsområdet (35% og 36%). Næsthøjest i de største kommuner i Hovedstadsområdet (30%), efterfulgt af Århus og de største kommuner på Vestsjælland (27%).

Blandt efterskoleeleverne finder vi de største gymnasiale frekvenser i de mindste kommuner. Størst på Fyn (17%), hvor efterskolernes gymnasiale frekvens er større end folkeskolens, medens der på Vestsjælland er 16% og i de mellemstore byer i Århus amt 15%.

Ser vi på, hvem der går i gang med 10. klasse, gælder for folkeskolens elever, at Fyn uanset urbaniseringsgrad er topscorer med fra 75-82%. Dernæst følger de mellemstore og små kommuner i Århus (73% og 72%) og Nordjyllands amt (73% og 70%) og først herefter de små kommuner i resten af Jylland med 69%. Efterskoleelevernes valg af 10. klasse har kommunerne i Nordjylland, Viborg og Ringkøbing med 77% og 76% som topscorer – og fortsætter næsten alle i efterskolens 10. klasse. Mellemstore kommuner på Fyn scorer også 76% og de største kommuner i Århus 74%.

På efterskoleområdet er der en tydelig tendens – især illustreret ved Hovedstadsområdet – til at jo større byområde, jo mindre tendens til, at efterskoleeleverne tager både 9. klasse og 10. klasse på en efterskole.

Foretager vi den samme analyse i 2003, er det fortsat blandt folkeskolens elever fra 9. klasse Hovedstadsområdet med de samme høje gymnasiale frekvenser (35-37%), Ålborg med 28% og så følger de mellemstore byer på Vestsjælland og Vejle. De mindste kommuner sender også færrest til en gymnasial uddannelse umiddelbart efter 9. klasse.

Blandt efterskoleeleverne fra 9. klasse, finder vi de højeste gymnasiale frekvenser på Vestsjælland (32% hvoraf de 10% er erhvervs-gymnasiale), fra de mellemstore kommuner på Fyn (25%) og mindste kommuner i Hovedstadsområdet (25%), og generelt de mindste procenter fra de mindste kommuner.

Blandt folkeskoleeleverne gælder, at på Fyn er overgangen fra 9. klasse til 10. klasse betydelig reduceret, men de mellemstore og små kommuner sender stadig 66 og 67% videre i 10. klasse, kun overgået af de mellemstore kommuner i Århus med 68%. De mindste 10. klasse frekvenser finder vi i Hovedstadsområdet (46-47%) og Ålborg (49%).

Mønstret i efterskoleelevernes valg efter 9. klasse er meget mere broget. Der er fra region til region et forskelligt mønster i, hvem der vælger at tage 10. klasse med, og det eneste tydelige mønster er, at eleverne fra de mindste kommuner fortsætter i efterskolen, medens det især er eleverne fra de største kommuner, der skifter fra efterskolen til folkeskolen.

København 31.05.2005
Sophus Bang Nielsen